

Archeo-rapport 189
Het archeologisch vooronderzoek te Meise-Imde
(toevoercollector KWZI)

Nick Van Liefferinge & Maarten Smeets

Kessel-Lo, 2013
Studiebureau Archeologie bvba

Archeo-rapport 189
Het archeologisch vooronderzoek te Meise-*Imde*
(toevoercollector KWZI)

Nick Van Liefferinge & Maarten Smeets

Kessel-Lo, 2013
Studiebureau Archeologie bvba

Colofon

Archeo-rapport 189
Het archeologisch vooronderzoek te Meise-Imde
(toevoercollector KWZI)

Opdrachtgever: Aquafin NV
Heijmans Infra NV

Projectleiding: Maarten Smeets

Leidinggevend archeoloog: Vanessa Vanderginst

Auteurs: Nick Van Liefferinge
Maarten Smeets

Foto's en tekeningen: Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

D/2013/12.825/53

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2013, Studiebureau Archeologie bvba

Administratieve fiche

Administratieve gegevens

Opdrachtgever	Aquafin NV Dijkstraat 8 2630 Aartselaar
Uitvoerder	Studiebureau Archeologie bvba
Vergunningshouder	Vanessa Vanderginst
Beheer en plaats opgravingsgegevens	Deze gegevens werden na het onderzoek overgemaakt aan de opdrachtgever.
Beheer en plaats vondsten en stalen	De vondsten en stalen werden na het onderzoek overgemaakt aan de opdrachtgever.
Projectcode	2013/375
Vindplaatsnaam	Meise- <i>Imde</i> (toevoercollector KWZI)
Locatie	Provincie Vlaams Brabant, Gemeente Meise, Beekstraat-Barbierstraat-Drijpikkelstraat-Neerpoorten
Kadasternummers	Afdeling 2, sectie A, percelen 681F (partim) / Openbaar domein (Drijpikkelstraat en Barbierstraat) / Afdeling 2, sectie E, percelen 78F (partim), 78 ^E (partim), 78D (partim), 77C (partim), 86B (partim), 85M (partim), 86D (partim), 84A (partim), 83 (partim), 96H (partim), 95F2 (partim), 1R (partim), 1N (partim), 3F (partim) / Openbaar domein Neerpoorten
Kadasterplan	Zie fig. 1.1
Topografisch plan	Zie fig. 1.2 en 1.3
Begindatum	16-09-2013
Einddatum	25-09-2013

Onderzoeksopdracht

Bijzondere voorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> - Zie bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Meise, Beekstraat en Neerpoorten, Imde toevoercollector 1/2 - Zie bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Meise, Barbierstraat, Drijpikkelstraat en Neerpoorten, Imde toevoercollector 2/2
Archeologische verwachtingen	Het bufferbekker met werkzone op de hoek van de Beekstraat bevindt zich binnen de CAI-locatie nummer 2733 bekend als Impdehof en is gelegen in de historische dorpskern van Impde. De wegenis en rioleringswerken in de Drijpikkelstraat en Barbierstraat grenzen aan de

	<p>middeleeuwse Sint-Kwintenskerk en het bijhorende kerkhof, waarvan de omvang onbekend is.</p>
Wetenschappelijke vraagstellingen	<ul style="list-style-type: none"> - zijn er sporen aanwezig? - zijn de sporen natuurlijk of antropogeen? - hoe is de bewaringstoestand van de sporen? - maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren? - behoren de sporen tot één of meerdere periodes? - welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek? - zijn er sporen aanwezig van het hof van Impde of bijgebouwen binnen het projectgebied? - bevinden er zich begravingen binnen de projectgebieden? - wat is de omvang van het kerkhof? - hoeveel begravingsniveau's, ophogingspakketten zijn er? Inschatting van het aantal begravingen binnen het projectgebied. - over welke tijdsperiode werd dit deel van het kerkhof gebruikt? - zijn er sporen die gerelateerd kunnen worden aan de aanwezigheid van de Lazerij?
Aard van de bedreiging	<p>Op de hoek van de Drijpikkelstraat met de Beekstraat wordt een bufferbekken aangelegd. Voor de rest wordt een riolering gerealiseerd.</p>
Randvoorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> - Zie bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Meise, Beekstraat en Neerpoorten, Imde toevoercollector 1/2 - Zie bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Meise, Barbierstraat, Drijpikkelstraat en Neerpoorten, Imde toevoercollector 2/2

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1 Inleiding	p. 3
1.1 Algemeen	p. 3
1.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied	p. 3
1.3 Archeologische en historische voorkennis	p. 6
1.3.1 Werkzones 1 en 2	p. 6
1.3.2 Werkzones 3 en 4	p. 6
1.4 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen	p. 8
Hoofdstuk 2 Werkmethode	p. 9
Hoofdstuk 3 Analyse	p. 13
3.1 Werkzones 1 en 2	p. 13
3.1.1 Lithostratigrafische en bodemkundige opbouw	p. 13
3.1.2 Assessment van het sporen- en vondstenbestand	p. 15
3.2 Werkzone 3	p. 19
3.2.1 Lithostratigrafische en bodemkundige opbouw	p. 19
3.2.2 Assessment van het sporen- en vondstenbestand	p. 19
3.3 Werkzone 4	p. 20
3.3.1 Lithostratigrafische en bodemkundige opbouw	p. 20
3.3.2 Assessment van het sporen- en vondstenbestand	p. 21
Hoofdstuk 4 Synthese	p. 27
4.1 Interpretatie en datering	p. 27
4.2 Beantwoording onderzoeksvragen	p. 28
Hoofdstuk 5 Aanbevelingen en besluit	p. 29
Bibliografie	p. 31
Tijdsbalk	p. 33
Bijlagen	p. 35
Bijlage 1: Overzichtsplan	p. 37
Bijlage 2: Fotolijst	p. 41
Bijlage 3: Sporenlijst	p. 45
Bijlage 4: Vondstenlijst	p. 47

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Algemeen

In functie van de heraanleg van de toevoercollector KWZI Impde wordt een bufferbekken (hoek Drijpikkelstraat en Beekstraat) en een riolering (tussen Neerpoorten 26 en de Veilinglaan) gerealiseerd. Naar aanleiding van deze werkzaamheden heeft Onroerend Erfgoed een archeologische prospectie met ingreep in de bodem opgelegd (vergunningsnummer 2013/375).

Het archeologisch onderzoek werd door Aquafin aan Studiebureau Archeologie bvba toevertrouwd en het terreinwerk werd uitgevoerd op 16, 17 en 25 september 2013.

1.2 Beschrijving van het onderzoeksproject

Het veldwerk werd uitgevoerd op verschillende locaties in en rond Imde, een dorp gelegen in Wolvertem (deelgemeente van Meise). De volgorde waarin de onderzoeksresultaten zijn beschreven ziet eruit als volgt:

WERKZONE	LOCATIE	OPPERVLAKTE
1	Tussen Neerpoorten 26 en de Veilinglaan	7500 m ²
2	Tussen Neerpoorten 81 en de Veilinglaan	5000 m ²
3	Tussen Drijpikkelstraat 13A tot aan Barbierstraat 5	1300 m ²
4	Hoek Drijpikkelstraat met de Beekstraat	1900 m ²

Werkzones 1 en 2 zijn gelegen in een landelijk gebied (toponiem Neerpoorten) op circa 1200 m ten zuiden van de dorpskom van Imde. Werkzones 3 en 4 situeren zich binnen de historische dorpskern. Geo-archeologisch gezien is het projectgebied gesitueerd in de zandleemstreek, waar het tertiair substraat doorgaans is afgedekt met een pakket van kwartaire, niveo-eolische sedimenten met wisselende dikte. Deze sedimenten kunnen op basis van de granulometrische kenmerken worden opgedeeld in lemig zand (noordelijk deel van de zandleemstreek), zandleem en leem (zuidelijk deel van de zandleemstreek)¹.

---

¹ Deckers 1995: 174.

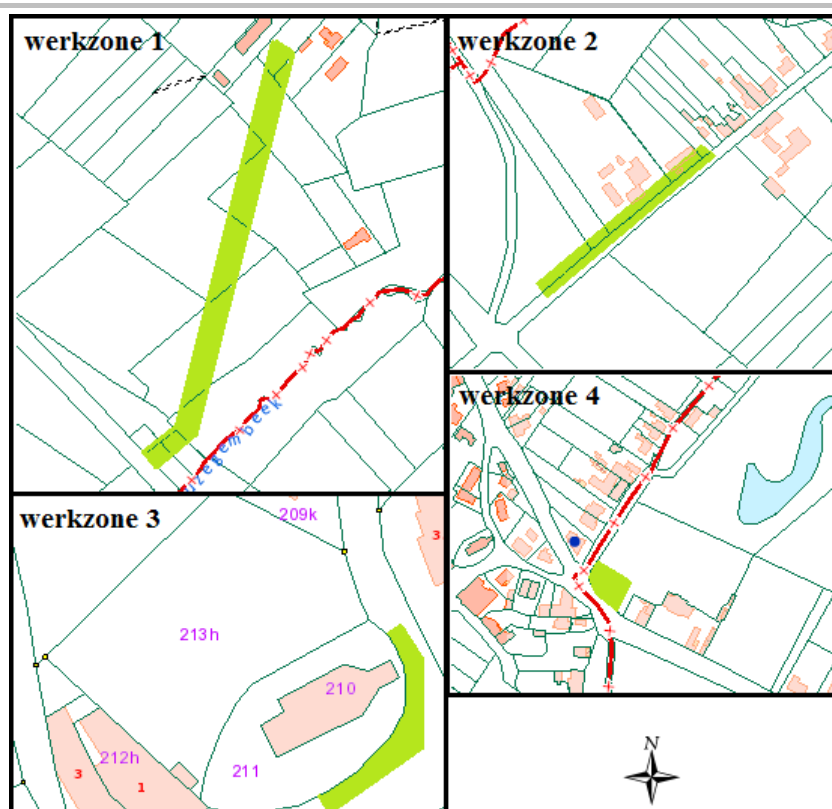

Fig. 1.1: Uittreksels uit de kadasterkaart met situering van de werkzones (©Cadgis)

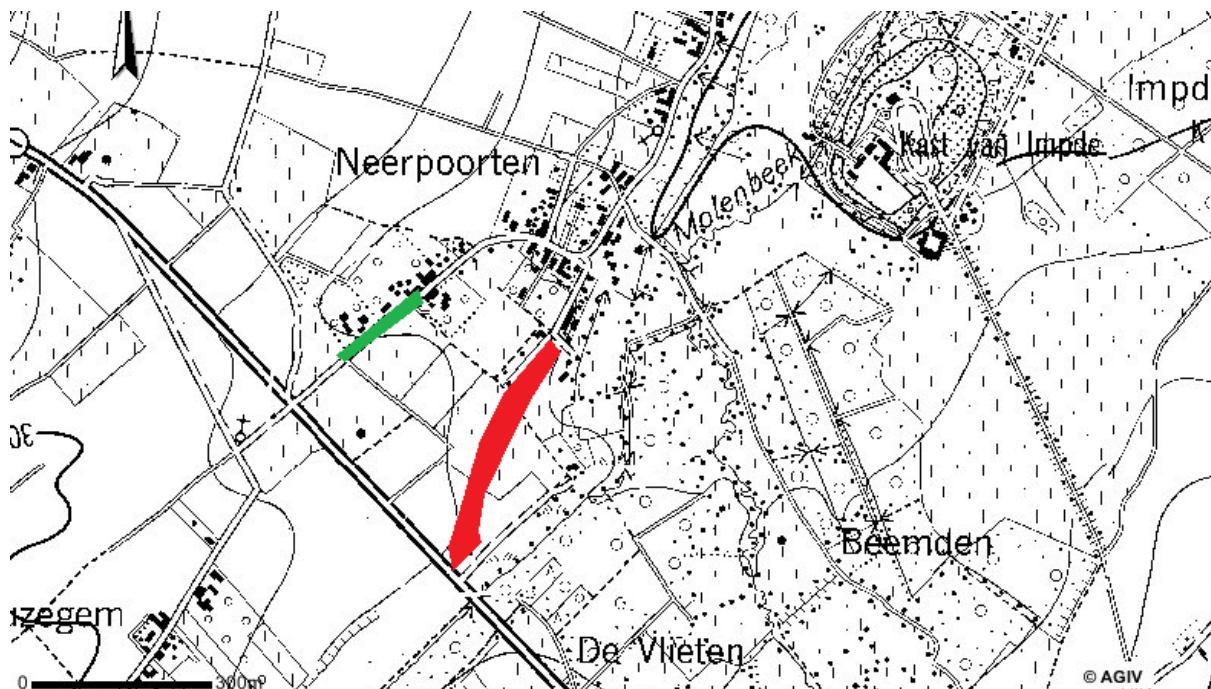

Fig. 1.2: Uittreksel van de topografische kaart met situering van werkzones 1 (rood) en 2 (groen) (©AGIV).

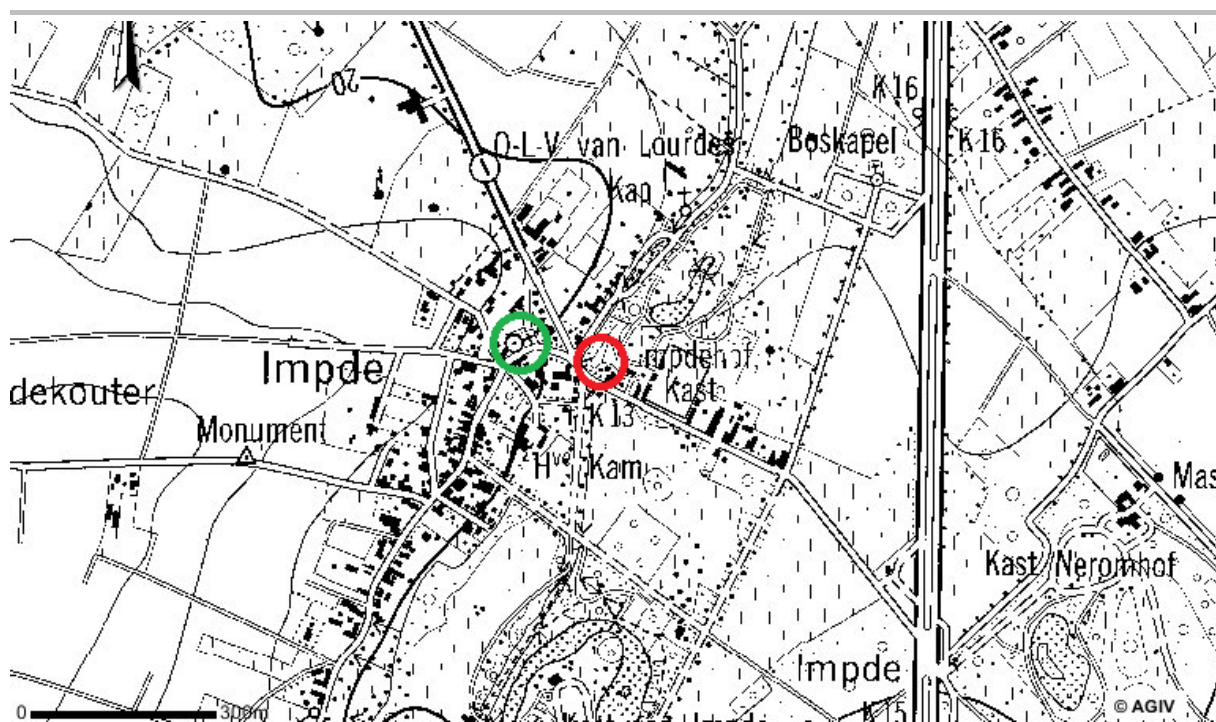

Fig. 1.3: Uittreksel van de topografische kaart met situering van werkzones 3 (groene cirkel) en 4 (rode cirkel)(©AGIV).

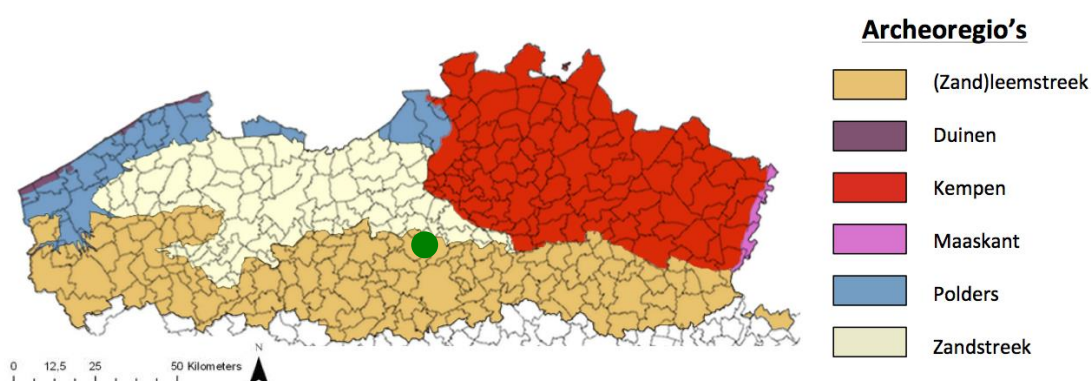

Fig. 1.4: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's².

² <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

1.3 Archeologische en historische voorkennis

1.3.1 Werkzones 1 en 2

De werken tussen Neerpoorten 81 en de Veilinglaan (werkzone 2) worden uitgevoerd in de onmiddellijke omgeving van een middeleeuwse lazerij (CAI-3241). Dit is een plaats waar lepralijders werden opgevangen. Net ten zuiden van de dorpskom bevindt zich het kasteel van Imde (CAI-3353), oorspronkelijk het 'Hof te Aersele' (Arcele), en de zetel van het domein van Wolvertem. Het betreft een site met walgracht uit de late middeleeuwen.

1.3.2 Werkzones 3 en 4

Werkzone 3 grenst aan de middeleeuwse Sint-Kwintenskerk (CAI-2732) met bijbehorend kerkhof. De omvang van het middeleeuwse kerkhof is niet gekend. Het toekomstig bufferbekken (werkzone 4) bevindt zich binnen de contouren van CAI-locatie 2733 (Imdehof), gelegen binnen de historische dorpskern van Imde (fig. 1.7). Op circa 150 m ten zuiden van de kerk situeert zich het Hof 't Elderen of Hoeve Kam, een alleenstaande hoeve die later dienst deed als brouwerij (CAI-1000).

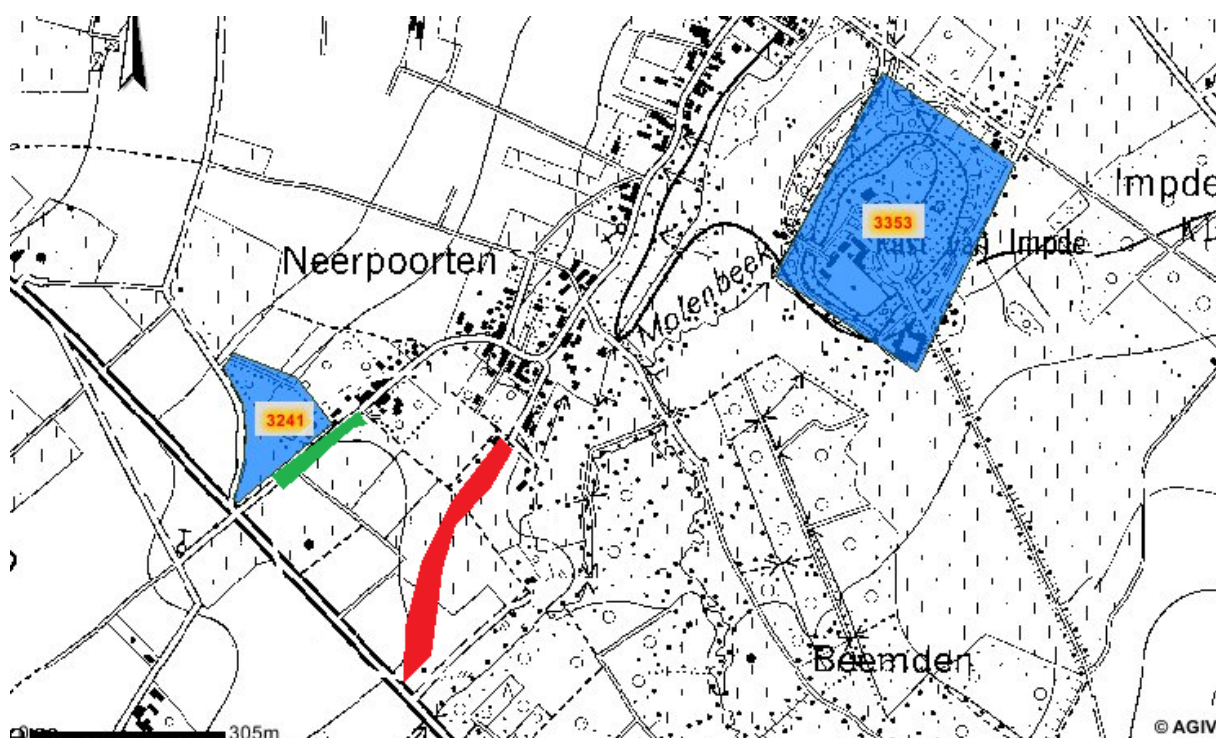

Fig. 1.5: Uittreksel van de CAI met situering van werkzones 1 (rood) en 2 (groen) (©AGIV).

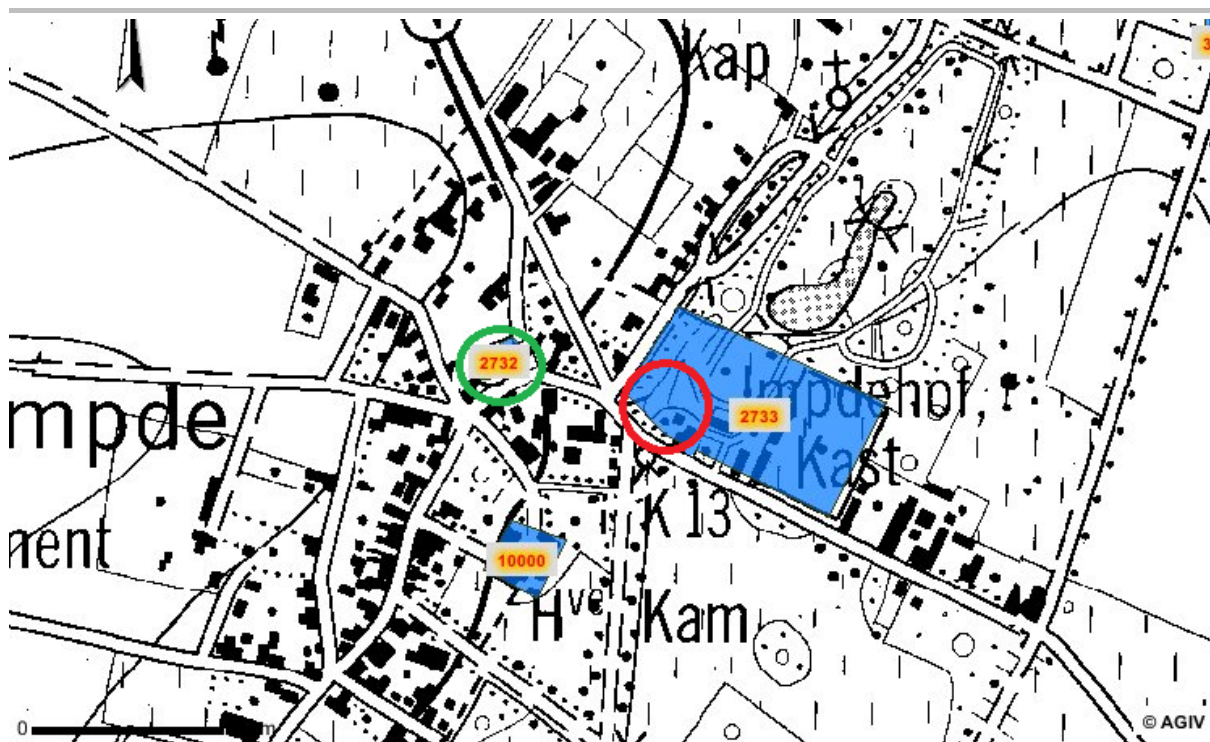

Fig. 1.6: Uittreksel van de CAI met situering van werkzones 3 (groene cirkel) en 4 (rode cirkel) (©AGIV).

Fig. 1.7: Zicht op de huidige hoofdgebouwen van het Imdehof (CAI 2733).

De Ferrariskaart (ca. 1775) (fig. 1.8) toont een agrarisch landschap (akkers omzoomd met hagen en/of bomenrijen) rondom het gehucht Neerpoorten ("Neueport"). Oorspronkelijk was hier de middeleeuwse lazerij gevestigd (CAI-3241).

Het Imdehof is op de Ferrariskaart aangeduid als een omgracht (kasteel-of hoeve)domein. Zowel binnen als buiten de grachtstructuur kwam nog bebouwing voor tijdens de 18de eeuw. Het landschap, en meer bepaald de loop van de Molenbeek, werd vermoedelijk in de loop van de (volle of late) middeleeuwen drastisch gewijzigd in functie van de aanleg van het oorspronkelijk (kasteel- of hoeve)domein.

Fig. 1.8: Uittreksels van de Ferrariskaart met situering van werkzones 1 en 2 (links) en werkzones 3 en 4 (rechts).

1.4 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen

Het doel van de prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen worden beantwoord:

Zijn er sporen aanwezig?

Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?

Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

Zijn er sporen aanwezig van het hof van Impde of bijgebouwen binnen het projectgebied?

Bevinden er zich begravingen binnen de projectgebieden?

Wat is de omvang van het kerkhof?

Hoeveel begravingsniveau's, ophogingspakketten zijn er? Inschatting van het aantal begravingen binnen het projectgebied.

Over welke tijdsperiode werd dit deel van het kerkhof gebruikt?

Zijn er sporen die gerelateerd kunnen worden aan de aanwezigheid van de Lazerij?

Hoofdstuk 2   Werkmethode

Het toekomstig tracé van de rioleringssleuf tussen Neerpoorten 26 en de Veilinglaan (werkzone 1) werd geprospecteerd door middel van proefsleuven. Over de volledige lengte van het tracé werd gebruik gemaakt van de Lorraine methode waarbij twee rijen van geschrinkt uitgezette proefsleuven werden gegraven (fig. 2.2). Er werden 29 proefsleuven aangelegd met een gezamenlijke lengte van 336 m. De lengte van een individuele proefsleuf bedroeg dus gemiddeld 11,5 m.

Ter hoogte van werkzone 2 (Neerpoorten 81 tot Veilinglaan) werden - deels in de wegverharding en deels in de berm - vier proefputten aangelegd met afmetingen van circa 6 m op 2 m (fig. 2.3).

Langsheen de Sint-Kwintenskerk (werkzone 3) werden in de bestaande wegverharding drie profielputten gegraven (fig. 2.4). De afmeting van een individuele proefput bedroeg circa 6 m op 2 m. In werkzone 4 (hoek Drijpikkelstraat met de Beekstraat) werd de methode van continue sleuven gebruikt (fig. 2.5). Er werden parallel aan elkaar twee ononderbroken proefsleuven met lengtes van 23 m en 16 m aangelegd. Aan het uiteinde van de kortste sleuf werd nog een kijkvenster met afmetingen van 8 m op 8 m gegraven (fig. 2.1).

Fig. 2.1: Zicht op het kijkvenster in werkzone 4.

De aangetroffen bodemsporen werden opgeschaafd, gefotografeerd en beschreven. Een selectie van de sporen werd gecoupeerd om de diepte, aard en de bewaringstoestand te achterhalen. Artefacten werden per context ingezameld en verpakt. De contouren van de proefsleuven, de locatie van de profielputten, de sporen en de maaiveldhoogtes werden ingemeten met behulp van een GPS-toestel.

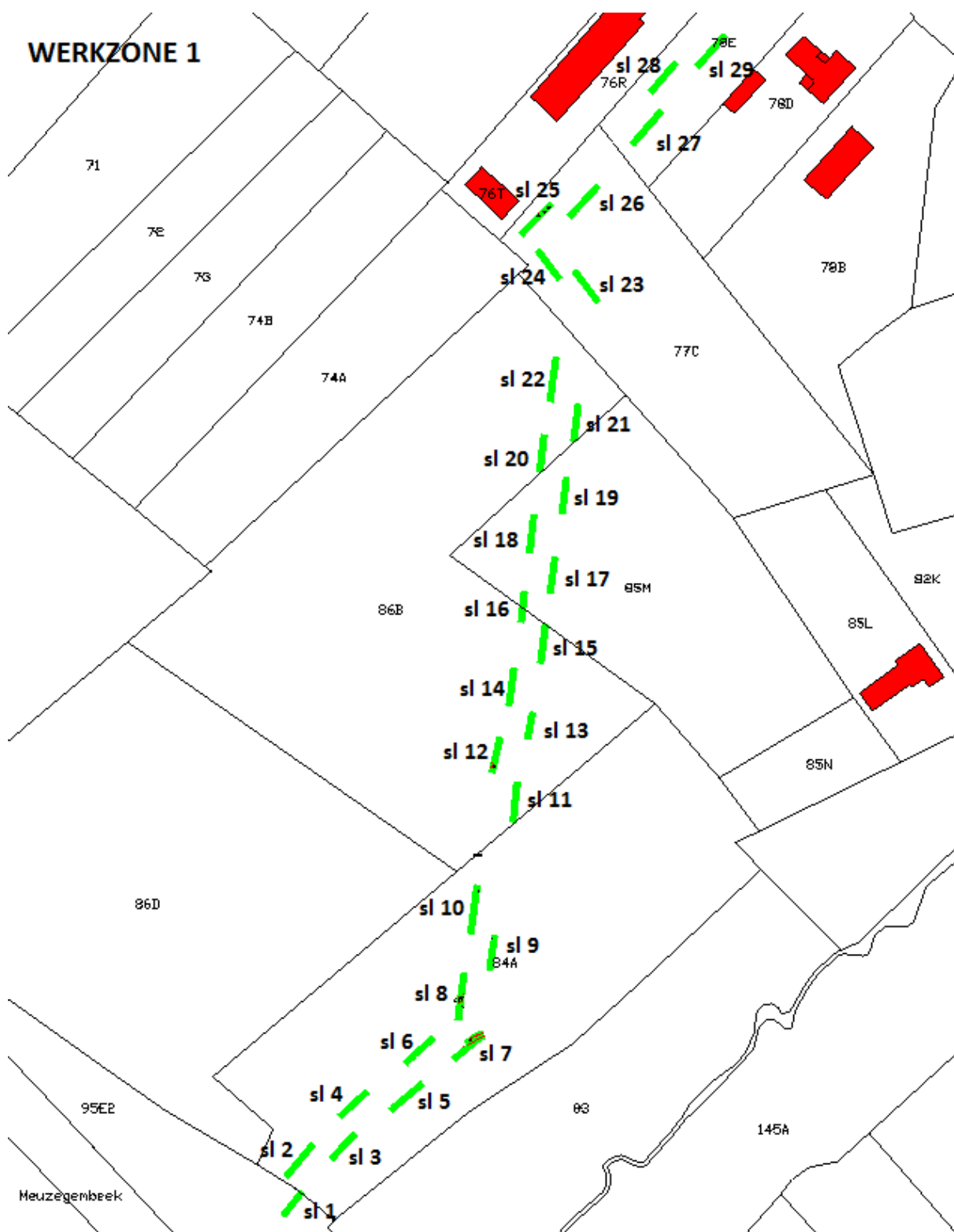

Fig. 2.2: Sleuvenplan ter hoogte van werkzone 1.

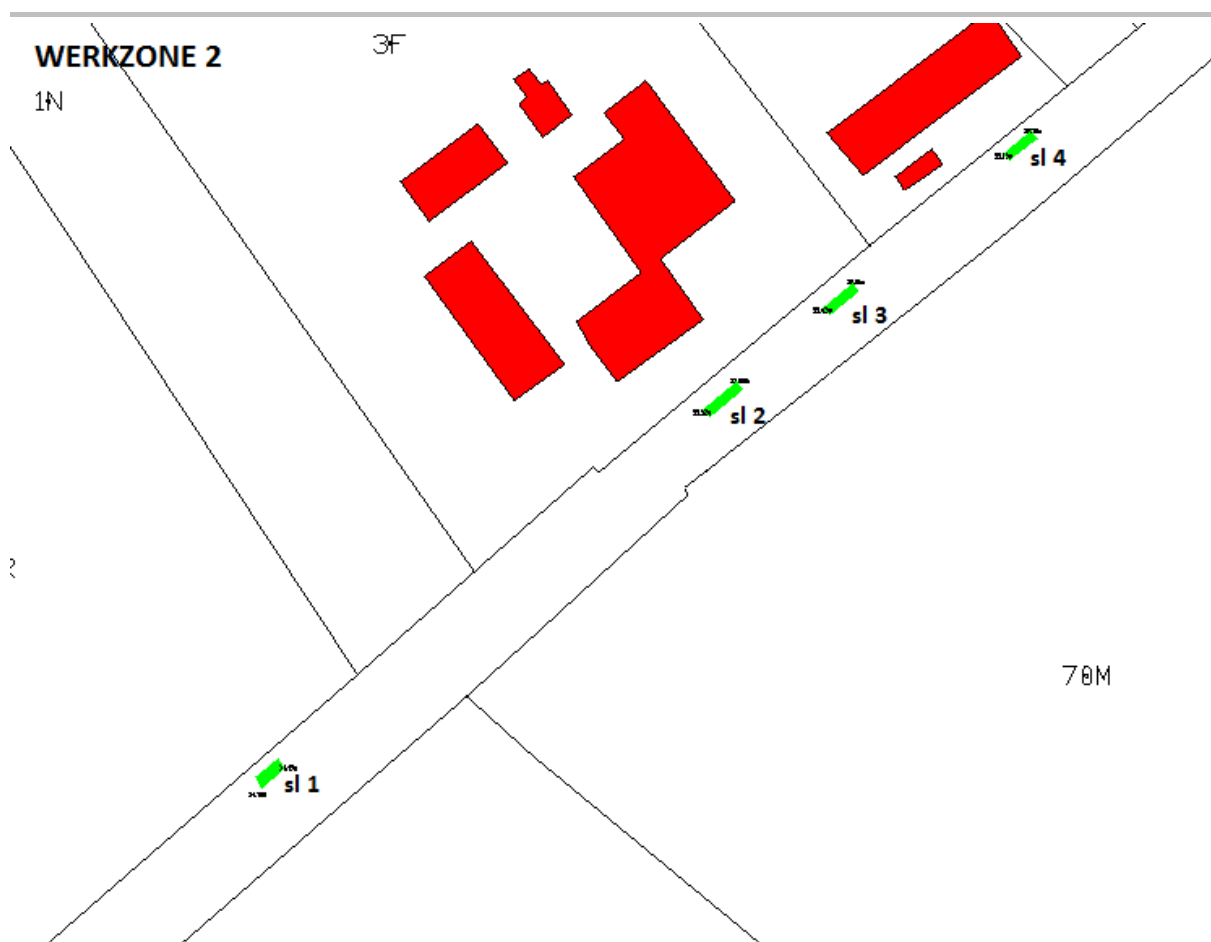

Fig. 2.3: Sleuvenplan ter hoogte van werkzone 2.

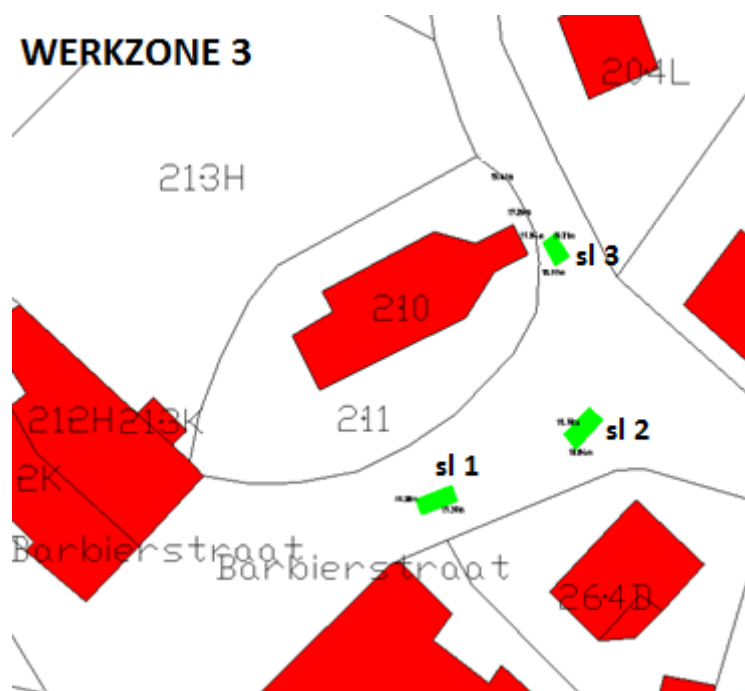

Fig. 2.4: Sleuvenplan ter hoogte van werkzone 3.

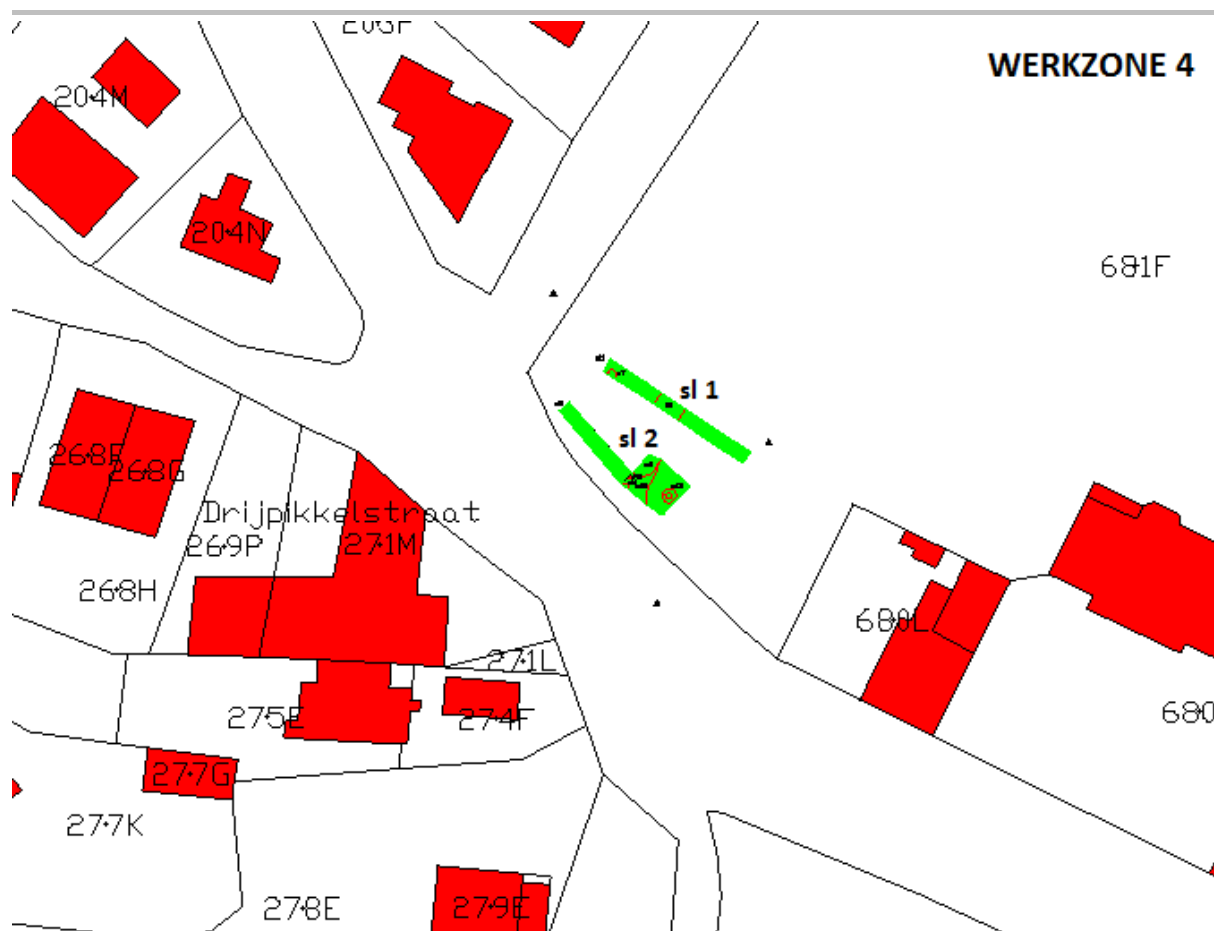

Fig. 2.5: Sleuvenplan ter hoogte van werkzone 4.

Fig. 3.2: Het bodemprofiel in het zuidelijk deel van werkzone 1.

Het bodemprofiel in de hoger gelegen delen van het landschap (Lca-gronden) toont een duidelijk ontwikkelde B-horizont die gleyiger wordt in de diepte (fig. 3.3).

Fig. 3.3: Het bodemprofiel in de hoger gelegen delen van het landschap (werkzone 1).

3.1.2 Assessment van het sporen- en vondstenbestand

Werkzone 1

Tijdens het veldwerk werden in totaal 6 bodemsporen waargenomen in werkzone 1. In het zuidelijk deel van het terrein, respectievelijk in sleuven 7 en 8, werden de vullingen van twee smalle grachten (S1 en S2) met een NO-ZW oriëntatie aangetroffen (fig. 3.4). De breedte van de individuele grachten in het aanlegvlak bedraagt telkens ongeveer 140 cm. De afstand tussen de grachten onderling bedraagt circa 11 m. In profiel vertoont S1 een rechthoekige tot komvormige aflijning. De bodem van de uitgraving is relatief vlak en situeert zich op een diepte van circa 90 cm beneden het maaiveld. De vullingen van de grachten bestaan telkens uit lichtgrijze leem met vlekken van ijzeroxides. Er werden geen artefacten en/of ecofacten waargenomen in de grachtvullingen.

Fig. 3.4: Zicht op grachten S1 en S2 in het aanlegvlak en in profiel (S1).

Een geïsoleerd spoor (S3) in het centrale gedeelte van werkzone 1 (sleuf 12) bevindt zich deels onder de profielwand en is mogelijk van natuurlijke oorsprong (fig. 3.5). De vlekkerige vulling vertoont een lichtere kleur dan de omringende moederbodem. Er werden geen artefacten en/of ecofacten opgemerkt in de vulling.

Fig. 3.5: Zicht op (natuurlijk?) bodemspoor S3 in het aanlegvlak.

Ter hoogte van sleuf 25, nabij het gehucht Neerpoorten, werd een cluster van drie kleine paalsporen (S4, S5 en S6) aangetroffen. Het gaat telkens om ronde aflijningen met een diameter van circa 30 cm. In de houtskoolrijke vulling van paalkuil S5 werden in totaal 11 fragmenten van handgevormd aardewerk aangetroffen (fig. 3.6). Op basis van de aard van het baksel behoren de scherven tot vier verschillende recipiënten. Een klein randfragment van handgevormd aardewerk met vingertopindrukken werd als losse vondst aangetroffen in de omgeving van S5.

Fig. 3.6: Zicht op het profiel van paalkuil S5.

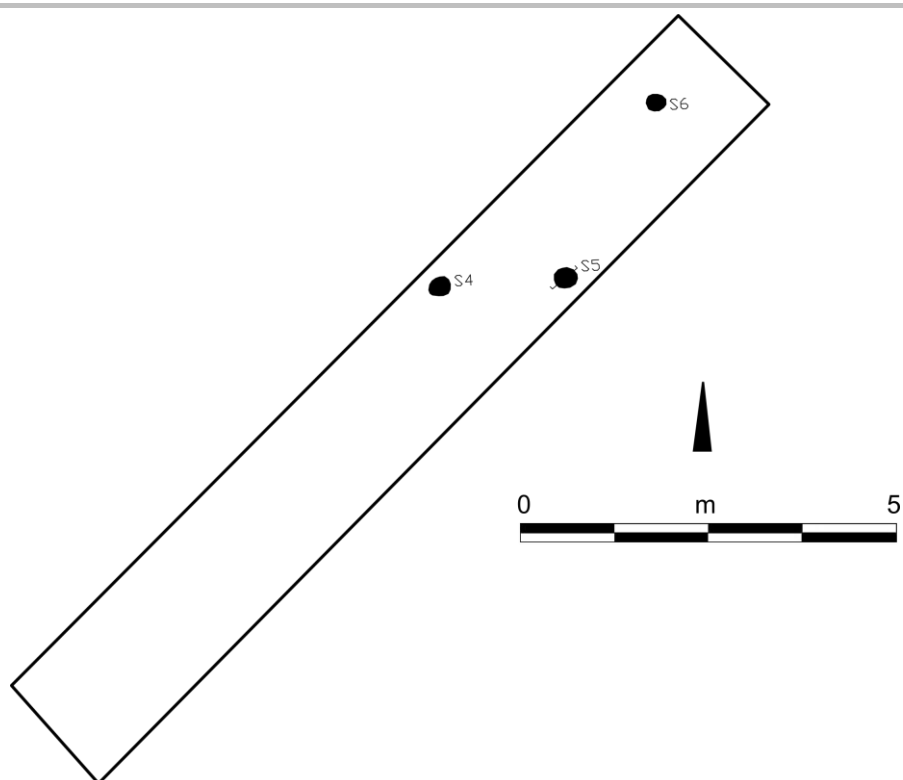

Fig. 3.7: Grondplan van de palencluster in sleuf 25 (schaal 1:100).

Werkzone 2

In de vier proefputten van werkzone 2 werd een zicht op de profielopbouw van het wegdek (huidige Neerpoortenstraat) verkregen (fig. 3.8). Er konden minstens drie verschillende fasen worden onderscheiden. Onder het huidige wegdek, bestaande uit asfalt (1), bevindt zich een laag met kasseien (2). Hieronder bevindt zich een sedimentpakket bestaande uit blauwgrijze leem (3) waarin enkele fragmenten baksteen, één fragment faience, één fragment steengoed en een pijpenkop werden aangetroffen. Verder werden geen bodemsporen geregistreerd in werkzone 2.

Fig. 3.8: Zicht op de profielopbouw van het wegdek in werkzone 2.

3.2 Werkzone 3

3.2.1 Lithostratigrafische en bodemkundige opbouw

Aangezien werkzone 3 zich situeert in het dorpscentrum van Imde is het terrein gekarteerd als een zone met OB-gronden (bebouwing). Er werden drie proefputten met een lengte van 6 meter aangelegd in de huidige wegverharding naast de Sint-Kwintenskerk. Enkel de meest zuidelijke proefput kwam in aanmerking voor een bespreking van de profielopbouw. De overige twee proefputten werden gekenmerkt door harde puinlagen en (uitgegraven) nutsleidingen waardoor nauwelijks of geen relevante waarnemingen konden gebeuren.

3.2.2 Assessment van het sporen- en vondstenbestand

Sporen van een (middeleeuwse) begraafplaats langsheen de Sint-Kwintenskerk werden niet aangetroffen. Er kon wel een beeld worden verkregen van de profielopbouw van het aangrenzende wegdek (fig. 3.9). Net zoals in werkzone 2 konden opnieuw een aantal fasen van het wegtracé worden onderscheiden. Onder de huidige asfaltlaag (1) en een onderliggende wegverharding van klinkers (2) bevindt zich een 35 cm dik, gelaagd ophogingspakket met puinfragmenten (vnl. baksteen) (3). Hieronder bevindt zich een leempakket met een donkere blauwgrijze kleur (4) waarin - op een regelmatige afstand t.o.v. elkaar - ronde, houten balkjes in horizontale positie werden opgemerkt. De diameter van de individuele balkjes bedraagt telkens ongeveer 10 cm. Het hout vertoonde een slechte bewaringstoestand.

Fig. 3.9: Zicht op de profielopbouw van het wegdek in werkzone 3.

3.3 Werkzone 4

3.3.1 Lithostratigrafische en bodemkundige opbouw

Werkzone 4 situeert zich in een zone met OB-gronden (bebouwing) binnen het (kasteel)domein van het Imdehof. Het landschap, en meer bepaald de loop van de Molenbeek, werd vermoedelijk in de volle of late middeleeuwen drastisch gewijzigd in functie van de aanleg van het domein. Aangezien de natuurlijke loop van de Molenbeek doorheen het huidige centrum van het kasteeldomein vloeiende, bevinden er zich alluviale afzettingen binnen de grenzen van het projectgebied. De huidige loop van de Molenbeek vormt nog steeds de westelijke begrenzing van het domein.

De ongestoorde alluviale afzettingen komen voor vanaf een diepte van 70 – 90 cm beneden het maaiveld.

Fig. 3.10: Het bodemprofiel ter hoogte van werkzone 4.

3.3.2 Assessment van het sporen- en vondstenbestand

Het meest omvangrijke spoor bestaat uit een NO-ZW georiënteerde gracht (S8=S12), met een parallelle oriëntatie ten opzichte van de huidige loop van de Molenbeek. Binnen de vulling van de gracht werd de aanzet van een groot kuilspoor (S9) vastgesteld. De vulling van de kuil bevatte een grote hoeveelheid aardewerk (vnl. gedraaid grijs aardewerk en steengoed) en vijf metalen vondsten. De ondergrond in de oostelijke helft van het projectgebied is een stuk drassiger wegens het voorkomen van alluviale afzettingen die afkomstig zijn van de originele loop van de Molenbeek. In deze zone werden de contouren van een (ton)waterput (S13) waargenomen. Een boring in de vulling van de schacht wijst op een uitgravingsdiepte van ongeveer 60 cm beneden het aanlegvlak.

De gronden zijn vermoedelijk nooit in gebruik geweest als akkerland. Hierop wijst het voorkomen van een 50 cm dik antropogeen sedimentpakket (ophogingspakket) net onder de strooisellaag. Dit pakket bevat naast fragmentaire voorwerpen ook archeologisch complete (aardewerk)vondsten uit de periode tussen de 16de en de 19de eeuw (majolica en porselein). Verspreid in het pakket komen ook recentere kuilen voor met 19de eeuws nederzettingsafval (opvallende veel leisteen).

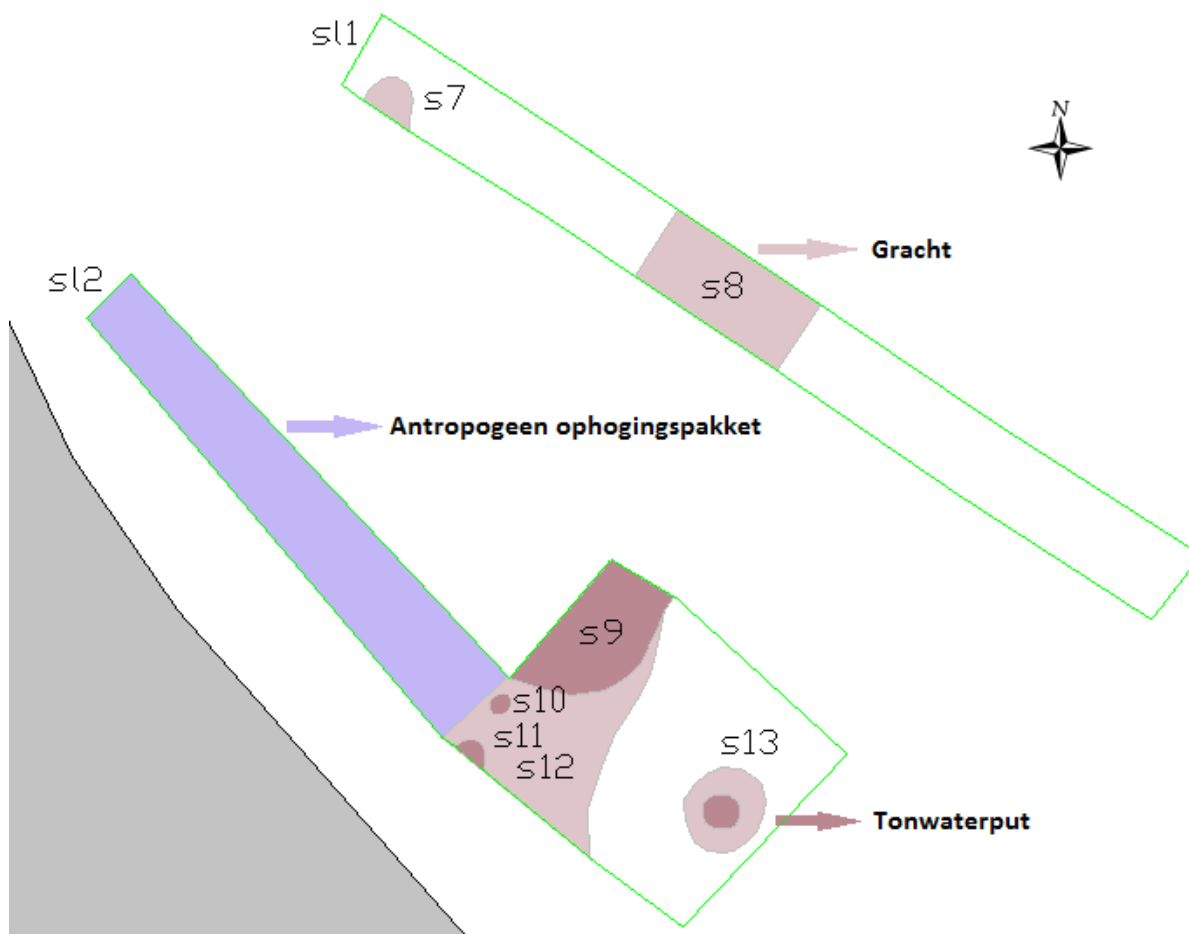

Fig. 3.12: Grondplan van werkzone 4.

Fig. 3.11: Zicht op de archeologische sporen ter hoogte van het kijkvenster. Op de voorgrond bevinden zich de contouren van een tonwaterput (S13).

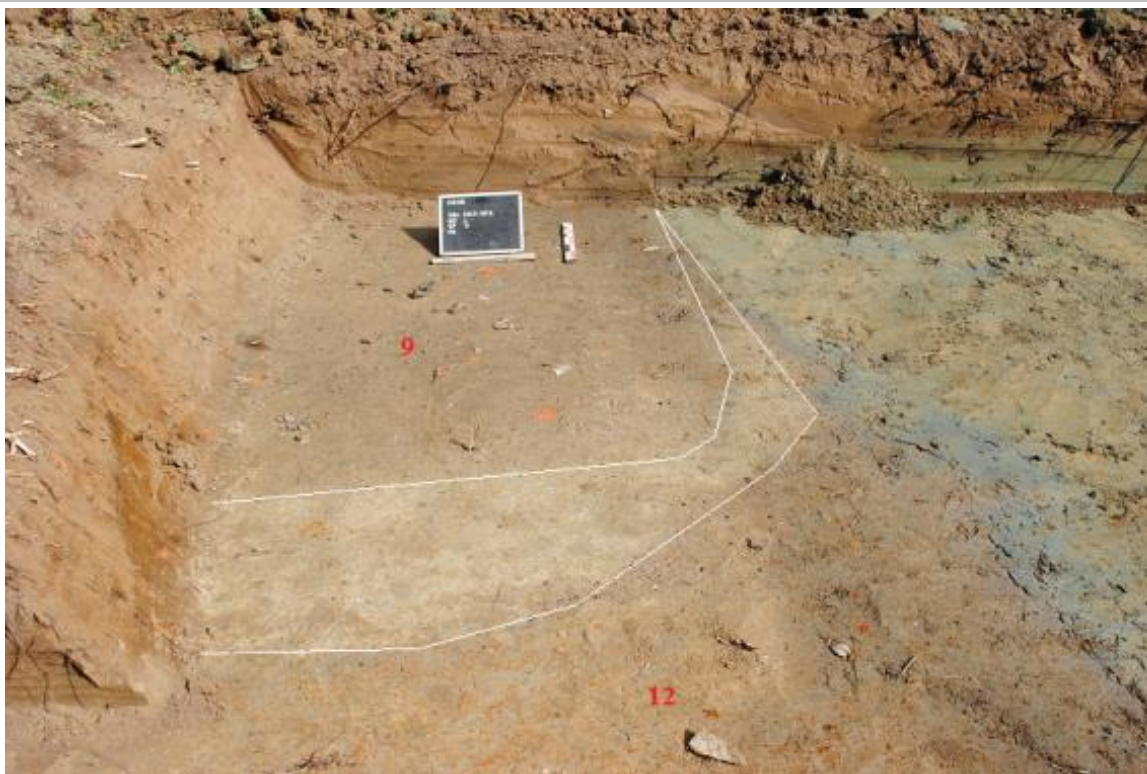

Fig. 3.12: Zicht op de aanzet van de vondstrijke kuil S9 in de vulling van gracht S12 ter hoogte van het kijkvenster.

Fig. 3.13: Fragmenten gedraaid grijs aardewerk uit de vulling van kuil S9.

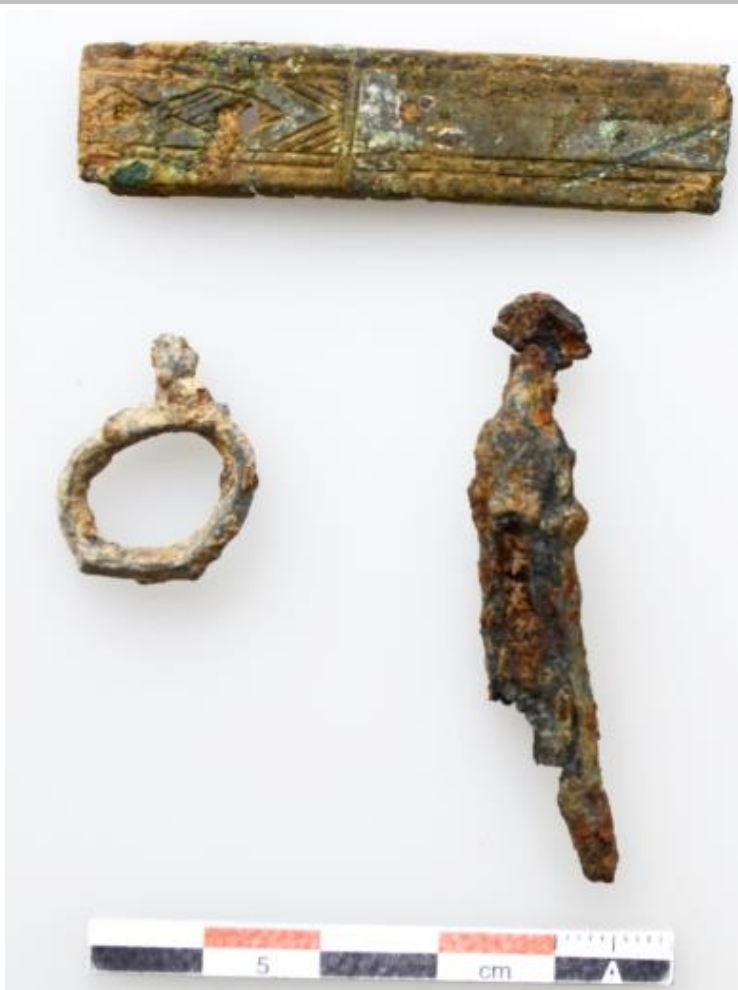

Fig. 3.14: Metalen vondsten uit de vulling van kuil S9.

Fig. 3.15: Fragmenten van een steengoedkruik uit de vulling van gracht S12.

Fig. 3.16: Bodemfragment van een polychroom beschilderd bord (majolica) uit het antropogeen ophogingspakket.

Fig. 3.17: Fragmenten van een bord in porselein uit het antropogeen ophogingspakket.

Hoofdstuk 4   Synthese

4.1 Interpretatie en datering

Het archeologisch onderzoek werd uitgevoerd in een landelijke omgeving (werkzones 1 en 2) en een historisch dorpscentrum (werkzones 3 en 4).

De aangetroffen sporen (S1 en S2) in werkzone 1 worden geïnterpreteerd als afwateringsgrachten behorende bij een verdwenen wegtracé. Door een gebrek aan vondstmateriaal uit de grachtvullingen kan het sporencomplex niet worden gedateerd, hoewel een Romeinse oorsprong niet valt niet uit te sluiten op basis van de relatief sterk uitgelopen grachtvullingen.

Een kleine sporencluster bestaande uit drie paalkuilen (S4, S5 en S6) nabij het gehucht Neerpoorten kan op basis van het geassocieerde aardewerk (o.a. een randfragment in handgevormd aardewerk, versierd met vingertopindrukken) worden gedateerd in de ijzertijd. Mogelijk maken de paalkuilen deel uit van een kleine houtbouwstructuur (een bijgebouw van een ijzertijdboerderij zoals een spieker of schuur).

Ter hoogte van werkzones 2 en 3 werd voornamelijk een zicht verkregen op de opbouw van het wegtracé van de Neerpoortenstraat. Langs de Sint-Kwintenskerk werd onder het huidige wegdek (asfalt en klinkers) een leempakket met een donkere blauwgrijze kleur aangetroffen waarin zich - op een regelmatige afstand t.o.v. elkaar - ronde, houten balkjes in horizontale positie bevonden. Dit kan worden geïnterpreteerd als restanten van een wegdek waarvan de ouderdom niet bekend is.

Werkzone 4 situeert zich in een zone met hoog archeologisch potentieel (CAI-locatie 2733). Zowel het historisch kaartenmateriaal (Ferraris) als de resultaten van het veldwerk wijzen op de aanwezigheid van middeleeuwse resten binnen de grenzen van het onderzoeksareaal. Een laatmiddeleeuwse gracht, een kuil met nederzettingsafval en een (ton)waterput werden aangesneden in de proefsleuven. Voorts blijken de laatmiddeleeuwse sporen afgedekt door een antropogeen sedimentpakket met archeologisch vondstmateriaal uit diverse periodes. Het luxueuze karakter van het nederzettingsafval (o.a. fragmenten van polychroom beschilderde majolica en porselein) wijst op een elitair karakter van de site.

4.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Zijn er sporen aanwezig?

Tijdens het archeologisch prospectieonderzoek werden bodemsporen aangetroffen.

Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?

De bodemsporen zijn zowel van natuurlijke als van antropogene oorsprong. Enkel de antropogene sporen werden in detail onderzocht.

Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

Ondanks de uitloging van sommige spoorvullingen is de bewaringstoestand redelijk gunstig.

Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

In werkzone 1 maken grachten S1 en S2 mogelijk deel uit van een verdwenen (Romeins?) wegtracé. In werkzones 2 en 3 werd inzicht verkregen in de opbouw van het wegtracé van de Neerpoorten(straat). In werkzone 4 werd een complex van (laat)midleleeuwse sporen aangetroffen.

Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

De sporen behoren tot meerdere periodes.

Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

Eventueel vervolgonderzoek dient te worden uitgevoerd in een context met alluviale afzettingen en een relatief hoge grondwaterspiegel.

Zijn er sporen aanwezig van het hof van Impde of bijgebouwen binnen het projectgebied?

In werkzone 4 werden sporen aangetroffen uit de late middeleeuwen. Deze sporen zijn hoogstwaarschijnlijk geassocieerd met de aanwezigheid van het Imdehof.

Bevinden er zich begravingen binnen de projectgebieden?

Er werden geen (sporen van) begravingen vastgesteld binnen de projectgebieden.

Wat is de omvang van het kerkhof?

Niet van toepassing.

Hoeveel begravingsniveau's, ophogingspakketten zijn er? Inschatting van het aantal begravingen binnen het projectgebied.

Niet van toepassing.

Over welke tijdspanne werd dit deel van het kerkhof gebruikt?

Niet van toepassing.

Zijn er sporen die gerelateerd kunnen worden aan de aanwezigheid van de Lazerij?

Er werden geen sporen aangetroffen die gerelateerd kunnen worden aan de aanwezigheid van de Lazerij.

Hoofdstuk 5   Aanbevelingen en besluit

Conform art. 4 § 2 van het Decreet houdende Bescherming van het Archeologisch Patrimonium van 30 juni 1993 (B.S. 15.09.1993), gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999 (B.S. 08.06.1999), 28 februari 2003 (B.S. 24.03.2003), 10 maart 2006 (B.S. 7.6.2006), 27 maart 2009 (B.S. 15.5.2009) en 18 november 2011 (B.S. 13.12.2011) zijn de eigenaar en de gebruiker ertoe gehouden de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden te bewaren en te beschermen en ze voor beschadiging en vernieling te behoeden.

Het projectgebied van werkzone 4 (toekomstig bufferbekken) situeert zich op een terrein met hoog archeologisch potentieel (CAI-locatie 2733). Zowel het historisch kaartenmateriaal (Ferraris) als het veldwerk hebben uitgewezen dat er zich resten van een middeleeuws (kasteel)domein bevinden binnen de grenzen van het onderzoeksareaal.

Een archivering (behoud *ex situ*) van deze archeologische resten wordt ten zeerste aanbevolen. De volledige oppervlakte van het terrein (circa 1500-1900 m²) komt dan ook in aanmerking voor een vlakdekkende opgraving. De vraagstelling dient te worden gefocust op de fasering van deze vindplaats.

In de rest van het projectgebied (werkzones 1, 2 en 3) is verder archeologisch onderzoek weinig zinvol gezien de beperkte oppervlakte waarbinnen de verstoring zich zal afspelen. Minstens de zones van grachten S1 en S2 (Romeins?) en de palencluster S4-S6 (ijzertijd) komen in aanmerking voor verder archeologisch onderzoek in het geval van meer grootschalige bouwwerken. Een duidelijke vermelding van deze vindplaatsen in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) wordt dan ook aanbevolen.

Ondanks het vrijgeven van bepaalde delen van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in:

- het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 28 februari 2003, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 18 november 2011 (BS 08.06.1999, 24.03.2003, 07.06.2006, 15.5.2009 en 13.12.2011)
- en het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003, 23 juni 2006, 9 mei 2008, 4 december 2009, 1 april 2011 en 10 juni 2011

van toepassing, meer bepaald voor de bepalingen over de meldingsplicht van eventuele toevalsvondsten tijdens het verdere verloop van de werken.

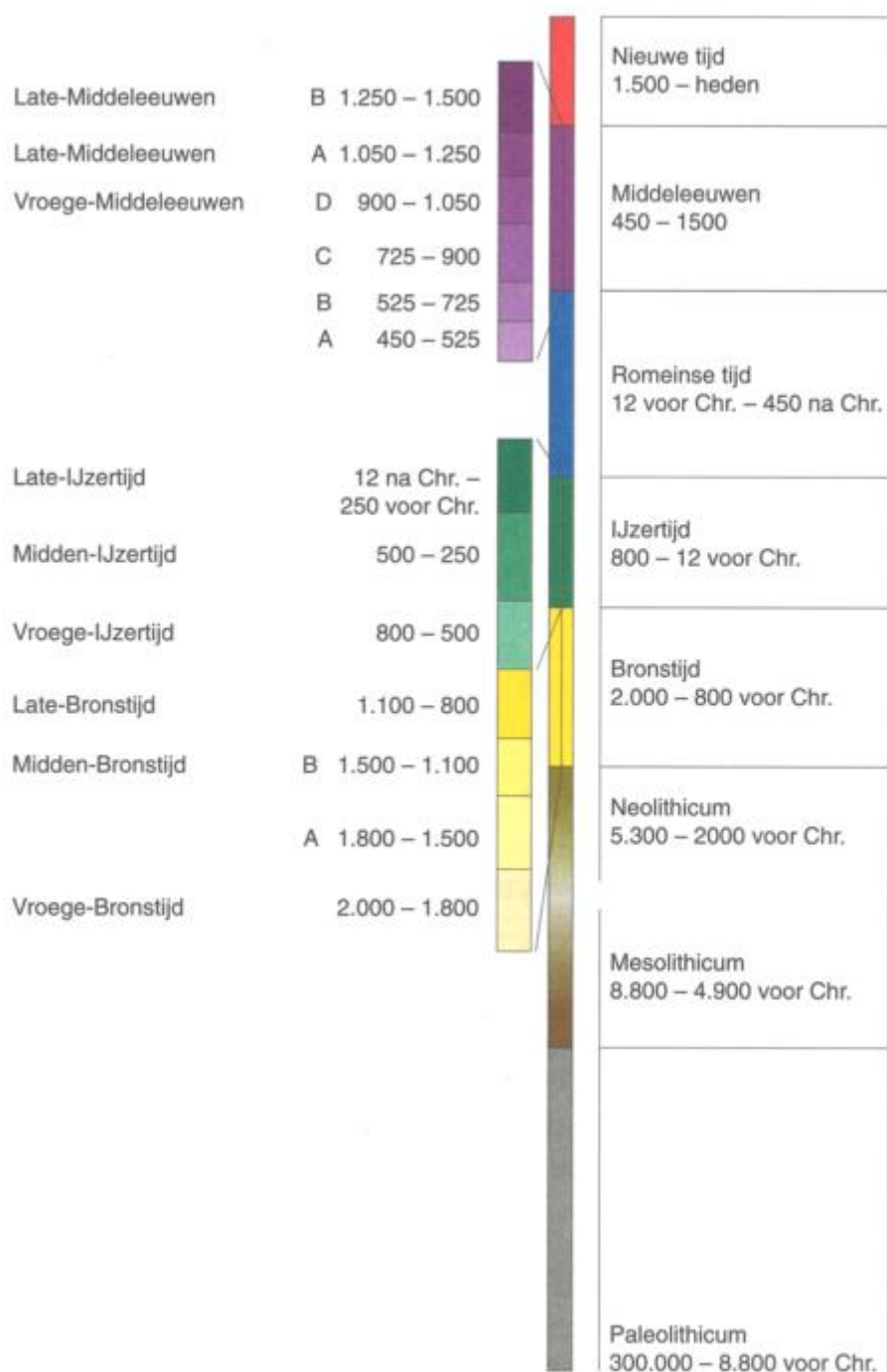
Bibliografie

DECKERS J. 1995: *Bodemgeografie deel I: Regionale bodemkunde*, Leuven.

Tijdsbalk

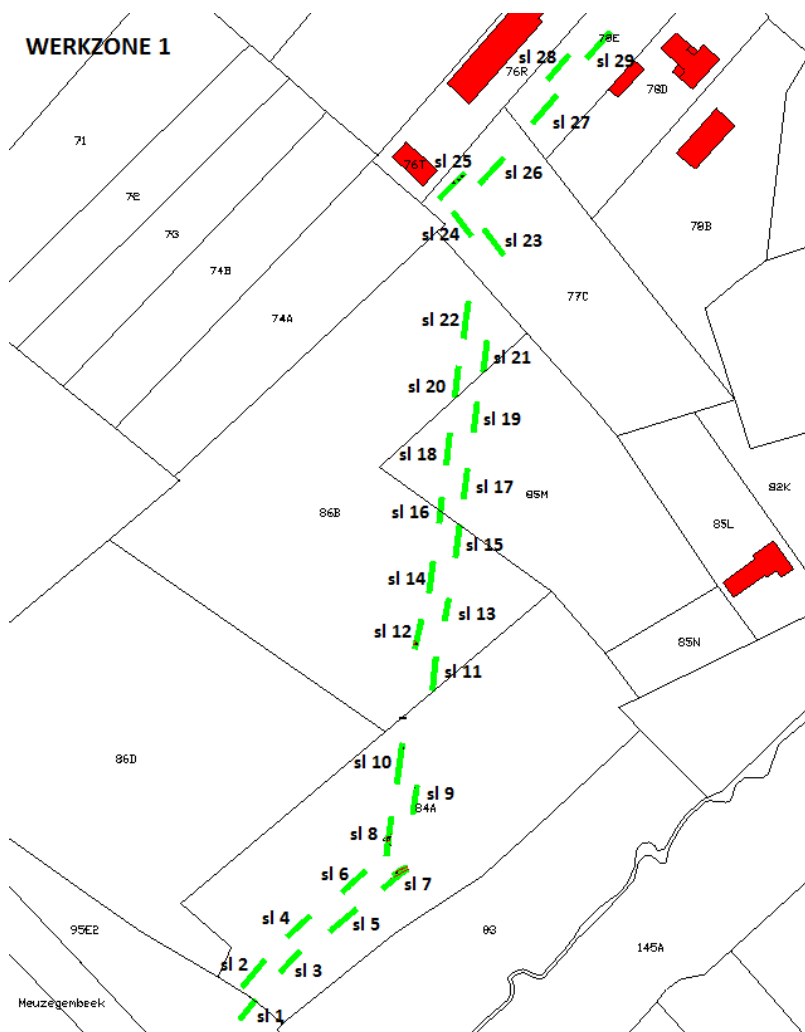

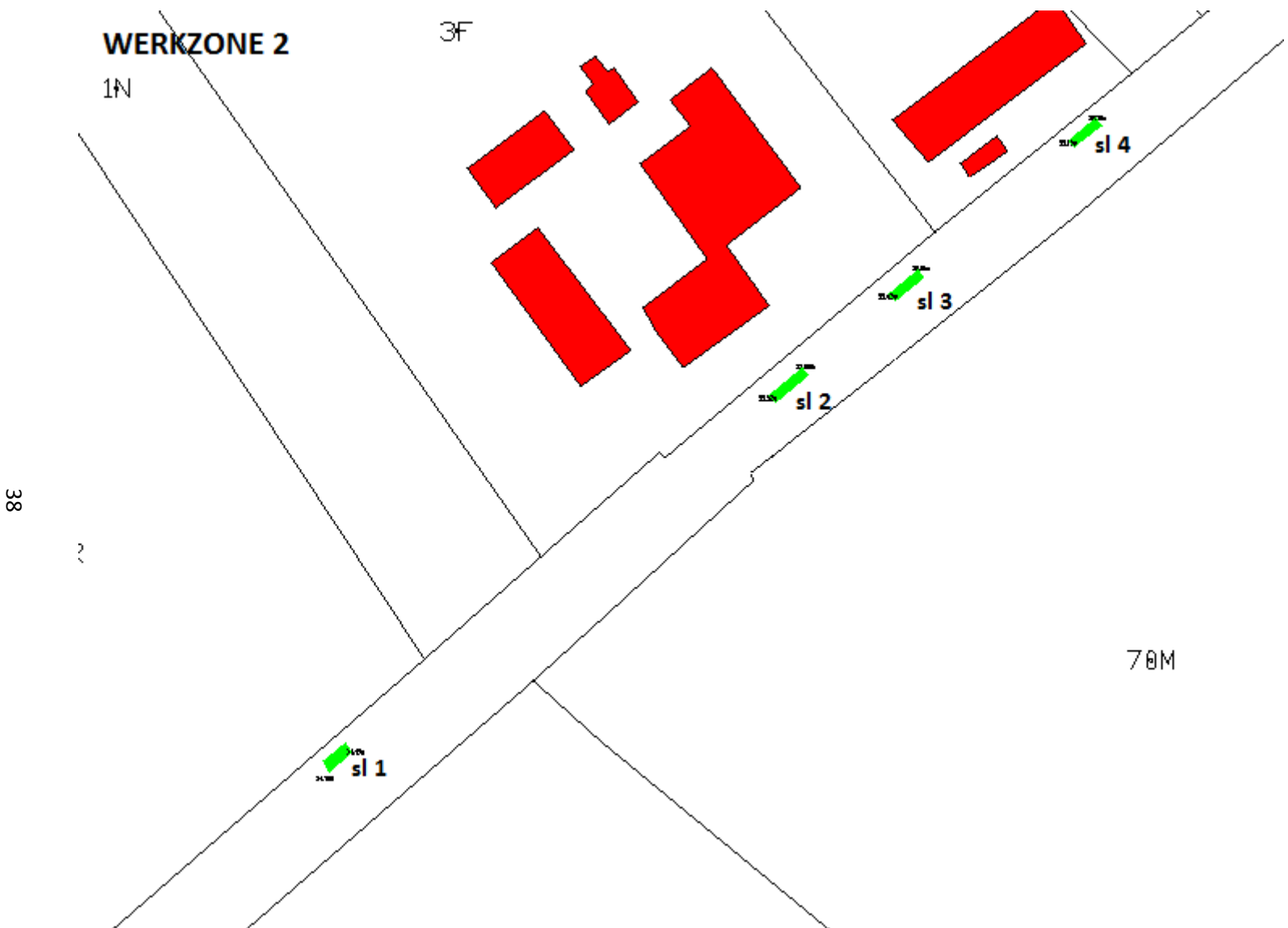

Bijlagen

Bijlage 1 Overzichtsplan

WERKZONE 4

Bijlage 2 Fotolijst

inventarisnummer	Werkzone	Overzicht	Spoor in grondvlak	Spoorprofiel	Bodemprofiel
2013-375-001	1				X
2013-375-002	1	X			
2013-375-003	1	X			
2013-375-004	1	X			
2013-375-005	1	X			
2013-375-006	1	X			
2013-375-007	1	X			
2013-375-008	1	X			
2013-375-009	1	X			
2013-375-010	1	X			
2013-375-011	1	X			
2013-375-012	1	X			
2013-375-013	1		S1		
2013-375-014	1		S1		
2013-375-015	1		S2		
2013-375-016	1		S2		
2013-375-017	1		S2		
2013-375-018	1		S2		
2013-375-019	1		S2		
2013-375-020	1		S2		
2013-375-021	1		S2		
2013-375-022	1	X			
2013-375-023	1	X			
2013-375-024	1		S3		
2013-375-025	1		S3		
2013-375-026	1	X			
2013-375-027	1	X			
2013-375-028	1	X			
2013-375-029	1	X			
2013-375-030	1	X			X
2013-375-031	1	X			
2013-375-032	1	X			
2013-375-033	1	X			
2013-375-034	1	X			
2013-375-035	1	X			
2013-375-036	1	X			
2013-375-037	1	X			
2013-375-038	1	X			
2013-375-039	1	X			

2013-375-040	1	X			
2013-375-041	1	X			
2013-375-042	1	X			
2013-375-043	1	X			
2013-375-044	1	X			
2013-375-045	1		S4		
2013-375-046	1		S5		
2013-375-047	1		S6		
2013-375-048	1				
2013-375-049	1				
2013-375-050	1				
2013-375-051	1				
2013-375-052	1				
2013-375-053	1			S1	
2013-375-054	1			S5	
2013-375-055	2	X			
2013-375-056	2	X			
2013-375-057	2	X			
2013-375-058	2	X			
2013-375-059	2	X			
2013-375-060	2				X
2013-375-061	2				X
2013-375-062	2				X
2013-375-063	2	X			
2013-375-064	2	X			
2013-375-065	2				X
2013-375-066	2				X
2013-375-067	2	X			
2013-375-068	2	X			
2013-375-069	2	X			
2013-375-070	3	X			
2013-375-071	3	X			
2013-375-072	3	X			
2013-375-073	3	X			
2013-375-074	3	X			
2013-375-075	3				X
2013-375-076	3				X
2013-375-077	3				X
2013-375-078	3	X			
2013-375-079	3	X			
2013-375-080	4-sleuf 1				X
2013-375-081	4-sleuf 1	X			

2013-375-082	4-sleuf 1	X			
2013-375-083	4-sleuf 1	X			
2013-375-084	4-sleuf 1	X			
2013-375-085	4-sleuf 1	X			
2013-375-086	4-sleuf 1	X			
2013-375-087	4-sleuf 1	X			
2013-375-088	4-sleuf 1		S7		
2013-375-089	4-sleuf 1		S7		
2013-375-090	4-sleuf 1		S8		
2013-375-091	4-sleuf 1		S8		
2013-375-092	4-sleuf 1		S8		
2013-375-093	4-sleuf 1		S8		
2013-375-094	4-sleuf 1		S8		
2013-375-095	4-sleuf 1	X			
2013-375-096	4-sleuf 2	X			
2013-375-097	4-sleuf 2	X			
2013-375-098	4-sleuf 2				X
2013-375-099	4-sleuf 2	X			
2013-375-100	4-sleuf 2	X			
2013-375-101	4-sleuf 2	X			
2013-375-102	4-sleuf 2	X			
2013-375-103	4-sleuf 2	X			
2013-375-104	4-sleuf 2	X			
2013-375-105	4-sleuf 2	X			
2013-375-106	4-sleuf 2		S9		
2013-375-107	4-sleuf 2		S9		
2013-375-108	4-sleuf 2		S10		
2013-375-109	4-sleuf 2		S10		
2013-375-110	4-sleuf 2		S11		
2013-375-111	4-sleuf 2		S11		
2013-375-112	4-sleuf 2		S12		
2013-375-113	4-sleuf 2		S13		
2013-375-114	4-sleuf 2		S13		
2013-375-115	4-sleuf 2	X			
2013-375-116	4-sleuf 2	X			
2013-375-117	4-sleuf 2	X			
2013-375-118	4-sleuf 2			S10	
2013-375-119	4-sleuf 2			S10	
2013-375-120	4	X			
2013-375-121	4	X			
2013-375-122	4	X			
2013-375-123	4	X			

2013-375-124	4	X			
2013-375-125	4	X			
2013-375-126	4	X			
2013-375-127	4	X			
2013-375-128	4	X			
2013-375-129	4	X			
2013-375-130	4	X			
2013-375-131	4	X			
2013-375-132	4	X			

Bijlage 3 Sporenlijst

Spoor	Werkzone	Afmetingen vlak (cm)		Vorm	Afmetingen coupe (cm)		Vorm	Vulling	Inclusies	Kleur	Interpretatie	Datering
		Lengte	Breedte		Breedte	Diepte						
1	1	/	140	lin	140	60	kom	leem	ijzeroxides	ligr-vl	GRA	/
2	1	/	150	lin	/	/	/	leem	ijzeroxides	ligr-vl	GRA	/
3	1	/	50	arh	/	/	/	leem	/	libr-gewi	KL	/
4	1	24	22	rnd	/	/	/	leem	hk	ligr-ge	PK	IJZ
5	1	32	27	rnd	32	30	kom	leem	hk, aw	dogrzw-gewi	PK	IJZ
6	1	28	27	rnd	/	/	/	leem	hk	ligr-gewi	PK	IJZ
7	4-sleuf 1	/	81	rnd	/	/	/	leem	/	ligrbr-vl	KL	/
8	4-sleuf 1	/	370	lin	/	/	/	leem	aw	librgr-vl	GRA	LME
9	4-sleuf 2	/	210	arh	/	/	/	leem	aw, bot, met	ligrbr-gro-vl	KL	LME
10	4-sleuf 2	42	40	rnd	/	/	/	leem	/	ligrbr-ligro-vl	/	/
10	4-sleuf 2	62	43	rnd	/	/	/	leem	/	ligrbr-ligro-vl	/	/
12	4-sleuf 2	/	400	lin	/	/	/	leem	aw	ligro-doge	GRA	LME
13	4-sleuf 2	185	185	rnd	/	/	/	leem	/	ligrbr-ligro-vl	WP	LME

Bijlage 4 Vondstenlijst

S5				
<i>Materiaalcategorie</i>	<i>Vondstgroep</i>	<i>Technische groep</i>	<i>Aantal</i>	<i>Inventarisnummer</i>
Ceramik	Handgevormd aardewerk	Bakseltype S5-1	3	2013-375-S5-Ce-1
		Bakseltype S5-2	4	2013-375-S5-Ce-2
		Bakseltype S5-3	2	2013-375-S5-Ce-3
		Bakseltype S5-4	2	2013-375-S5-Ce-4

Losse vondsten werkzone 4				
<i>Materiaalcategorie</i>	<i>Vondstgroep</i>	<i>Technische groep</i>	<i>Aantal</i>	<i>Inventarisnummer</i>
Ceramik	Handgevormd aardewerk	Bakseltype LV-1	1	2013-375-LV-Ce-1

Ophogingspakket werkzone 4				
<i>Materiaalcategorie</i>	<i>Vondstgroep</i>	<i>Technische groep</i>	<i>Aantal</i>	<i>Inventarisnummer</i>
Ceramik	Gedraaid aardewerk	Steengoed – type Siegburg	2	2013-375-OH-Ce-1
		Majolica	1	2013-375-OH-Ce-2
		Steengoed – type Westerwald	1	2013-375-OH-Ce-3
		Witbakkend geglazuurd – type 1	2	2013-375-OH-Ce-4
		Witbakkend geglazuurd – type 2	1	2013-375-OH-Ce-5
		Faience – type 1	1	2013-375-OH-Ce-6
		Porselein	9	2013-375-OH-Ce-7
		Faience – type 2	3	2013-375-OH-Ce-8

S8				
<i>Materiaalcategorie</i>	<i>Vondstgroep</i>	<i>Technische groep</i>	<i>Aantal</i>	<i>Inventarisnummer</i>
Ceramik	Gedraaid aardewerk	Grijs aardewerk – bakseltype 1	1	2013-375-S8-Ce-1
		Grijs aardewerk – bakseltype 2	1	2013-375-S8-Ce-2

S9				
<i>Materiaalcategorie</i>	<i>Vondstgroep</i>	<i>Technische groep</i>	<i>Aantal</i>	<i>Inventarisnummer</i>
Ceramik	Gedraaid aardewerk	Grijs aardewerk	23	2013-375-S9-Ce-1
		Steengoed	13	2013-375-S9-Ce-2
		Witbakkend geglazuurd	1	2013-375-S9-Ce-3
Metaal	Koper en ijzer	Diverse objecten	5	2013-375-S9-Me

S10				
<i>Materiaalcategorie</i>	<i>Vondstgroep</i>	<i>Technische groep</i>	<i>Aantal</i>	<i>Inventarisnummer</i>
Ceramik	Gedraaid aardewerk	Steengoed	10	2013-375-S10-Ce

S12				
<i>Materiaalcategorie</i>	<i>Vondstgroep</i>	<i>Technische groep</i>	<i>Aantal</i>	<i>Inventarisnummer</i>
Ceramiek	Gedraaid aardewerk	Grijs aardewerk	15	2013-375-S15-Ce-1
		Roodbakkend geglaazuurd	4	2013-375-S15-Ce-2
Bouwceramiek	Baksteen	Tegelfragment	1	2013-375-S15-Bc
Lithisch materiaal	Silex	Afslag	1	2013-375-S15-Li